

Тақриз

ба автореферати Ғайратова Фотима Асламшоевна дар мавзеи «Ифротгароии ҷавонон дар Осиёи Марказӣ: моҳият ва мушкилоти муқовимат бо он», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои таърих аз рӯи ихтисоси 07.00.15 – таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати хориҷӣ (илмҳои таърих) пешниҳод шудааст

Масъалаҳои ҷалбшавии ҷавонон ба созмонҳои тундраву ифротгароӣ, махсусан дар минтақаи Осиёи Марказӣ ба сифати яке аз масъалаҳои муҳимми хусусияти илмию амалӣ дошта баромад менамоянд. Ба охирин масъалаҳо тавъаманд пеш аз ҳама, паҳншавии ғояҳои тундгароёна, фаҳмиши таҳдиди воқеии аз он бароянда ба амнияти давлатҳои минтақа, ҷустуҷӯи фаъоли тафсири зуҳуроти мазкур, таҳияи тавсияҳои амалии мушаххас барои ниҳодҳои давлатӣ дар ҳалли таҳдиди ифротгароии ҷавонон дар кишварҳои Осиёи Марказӣ ва ғ.

Аз ин рӯ, ҳалли масъалаҳои зикршуда бе таҳлили амиқи сабабҳои бавучудомадани зуҳуроти таҳқиқшаванда, дарки равандҳои паҳншавии назария ва амалияи ифротгароӣ дар минтақа ғайри имкон аст.

Мутаассифона, то ҳол дар ҷомеаи ҷаҳонӣ дастури ягонаи танзими масъалаи таҳқиқшаванда вуҷуд надорад. Бо вуҷуди ин иддае аз давлатҳо таҷрибаи амалии назаррасро дар самти муборизаи самаранок зидди ин таҳдидот, пеш аз ҳама, дар кишварҳои Шарқи Наздик ва Миёна ба даст оварданд. Таҷрибаи онҳо барои кишварҳои Осиёи Марказӣ, бо дарназардошти мавҷудияти як қатор омилҳои ҳамгуни барои зуҳури ҷунбишҳои исломгаро мусоид ва муҳим аст. Аз ҷониби дигар, вижагиҳои рушд ва густариши ифротгароии ҷавонон дар баъзе кишварҳои Осиёи

Марказӣ зарурияти ошкор сохтани роҳҳои хоси рафъи мушкилоти таҳқиқшавандаро тақозо мекунад.

Ф. А. Ғайратова тавонистааст, ки омилҳои таъсиррасони пайвастании қавононро ба гурӯҳҳои ифротгарой ва марҳалаҳои ин таҳаввулро дар минтақаи Осиёи Марказӣ баррасӣ намояд.

Вазифаи ошкор сохтани воситаҳои босамари безаргардонии таҳдиди ифротгароии қавонон дар минтақаи Осиёи Марказӣ ба бисёр сабабҳо хеле душвор аст. Аз як тараф, таҳияи воситаҳои муқовимат ба таҳдидҳои муосир, аз ҷумла ифротгарой дар сатҳи ҷаҳонӣ ҳам хеле душвор ба назар мерасад.

Ф. А. Ғайратова мубрамияти мавзӯро хуб нишон дода, ҳадафу мақсадҳои кори илмиро дуруст муайян намудааст. Барои амалӣ сохтани вазифаҳои гузошташуда теъдоди зиёди таҳқиқоти олимони ватанӣ ва хориҷиро истифода намуда, ба ҳадафҳои гузошта расидааст.

Дар таҳқиқот равишу усулҳои зерин истифода бурда шудааст:

— равиши системавӣ, ки асоси корбурди он бо зарурати ба назар гирифтани густариши падидаи ифротгарой дар ҷаҳони муосир ба омилҳои соҳаҳои мухталифи ҳаёти ҷамъиятӣ: сиёсӣ, иқтисодӣ, ҳуқуқӣ, ғоявӣ, фарҳангӣ-тамаддунӣ мавҷуд буда вобастагӣ дорад;

— усули таърихӣ дар таҳқиқот бо дарназардошти зарурати омӯзиши падидаҳои гуногуни ҳаёти динӣ, ҷамъиятӣ-сиёсӣ дар марҳилаҳои мухталифи таърихӣ;

— усули муқоисавӣ, ки ба истифодаи таҷрибаҳои гуногуни инкишофи ифротгароии қавонон дар кишварҳои гуногун бо мақсади мушаххас сохтани пешомад ва роҳҳои муносиби ҳалли таҳдиди мазкур имкон медиҳад;

— таҳлили натиҷаҳои пурсишҳои коршиносон;

— таҳлили контентӣ (*мундариҷавӣ*)—и ҳуҷҷатҳо ва маводи таҳқиқот;

— усули ояндабинӣ бо мақсади муайян кардани дурнамои умумии рушди вазъ дар минтақа.

Миқёси паҳншавии ифротгароии ҷавонон нигарони ҷиддии доираҳои илмиву таҳсилоти ҷомеаро ба миён овардааст. Таҳлили таҳқиқоти назариявӣ амалии солҳои охир дар масъалаи мазкур нишон медиҳанд, ки мушкилиҳои соҳаи маориф ва фарҳанг, бухрони оила ва пастшавии иқтисодии тарбиявии он, ғайрифайзолии сиёсӣ ва шахрвандӣ - ҳуқуқӣ, гуногунии арзишҳо, коҳиши нақли муқаррароти арзишӣ ахлоқӣ аз наслҳои пешин ба ҷавонон, парастии зурварӣ ва тарғиби арзишҳои ба фарҳанги мардум бегона ва дар умум густариши мафкураи ҷинояткорона дар шароити бухрони иқтисодӣ ва сиёсӣ ҷавонро ба маҷрои мафкураи ифротгароёна тела медиҳанд.

Вобаста ба корҳои анҷомдодашуда ва натиҷаҳои бадастовардашуда таҳқиқоти мазкурро метавон чунин хулоса намуд:

Ҳамин тариқ, дурнамоии тавсеи ифротгароии ҷавонро дар Осиёи Марказӣ омӯхта метавон хулоса кард, ки:

— пирузӣ дар мубориза бо ифротгароӣ на танҳо маънии ҷисман маҳв кардани гурӯҳҳои ҷангиро дорад, инчунин эҷоди чунин шароитро низ дар назар дорад, ки дар он ифротгароён ва террористон мақсадҳои ғаразнокӣ худро амалӣ карда натавонанд;

— ҷорӣ намудани маҷмуи чораҳои зиддитеррористӣ ва ҳамоҳангсозии амали мамлакатҳои манфиатҳои метавонад бевосита ба иҷрои ин вазифаи муҳим таъсиргузор бошад;

— ташкил намудани комиссияи махсуси давлатӣ барои баҳогузорӣ ба вазъи ифротгароӣ террористии минтақа ва таҳдидҳои имконпазири он, маълумот оид ба қувваҳои васоити ташкилотҳои террористӣ ва имконияти ҷавобгардонии амалҳои террористии душман аз ҷониби қувваҳои махсуси ҳарбӣ.

Ҳамаи нуқтаҳои ба ҳимоя пешкашнамудаи Ф. А. Ғайратова қобили қабул буда, аҳаммияти назариявӣ ва амалиро доро мебошанд. Дар маҷмӯъ, метавон гуфт, ки таҳқиқоти пешниҳоднамудаи муаллиф анҷомёфта мебошад.

Дар баробари дастовардҳо ва ҷанбаҳои мусбат дар автореферати диссертатсия аз нигоҳи мо баъзе норасоҳои имлоӣ ва техникӣ дида мешавад, ки ба дараҷаи илмӣ кори таҳқиқотӣ таъсири манфӣ намерасонад.

Автореферати диссертатсия ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ (дотсент, профессор)-и Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат намуда, муаллиф Ф. А. Ғайратова сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих аз рӯи ихтисоси 07.00.15 – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати хориҷӣ мебошад.

Мудирӣ шуъбаи сиёсатшиносӣ
Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ
ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови
Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон,
номзади илмҳои сиёсӣ, **Муродов С.А.**
734025, Тоҷикистон, Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 33.
Email: Subhonm@mail.ru

« 16 » Март соли 2021

Имзои **Муродов С.А.** - ро
тасдиқ мекунам.

Нозирӣ калони шуъбаи кадрҳои Институти
фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи
ба номи А. Баҳоваддинови Академияи
миллии илмҳои Тоҷикистон
Кучарова Б.Д.

Кучарова Б.Д.